

Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Szadkowska,
Klinika Pediatrii, Diabetologii, Endokrynologii i Nefrologii
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

**Recenzja osiągnięcia naukowego oraz działalności naukowej i dydaktycznej
dr n. med. Katarzyny Cyranki w postępowaniu
o uzyskanie tytułu doktora habilitowanego w dziedzinie nauki medycznej i nauki o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne**

Tytuł osiągnięcia naukowego:

**„Ocena czynników wpływających na dobrostan psychiczny, jakość życia i rozwój
specyficznych zaburzeń psychicznych u osób chorujących na cukrzycę typu 1 ze
szczególnym uwzględnieniem pacjentów stosujących zaawansowane technologie
diabetologiczne”**

Otrzymana do recenzji dokumentacja składa się z wniosku, autoreferatu, wykazu osiągnięć naukowych i dydaktycznych, omówieniu wyników prac będących podstawą wniosku, analizy bibliometrycznej.

W recenzji ocenie poddano:

- Zgłoszony przez habilitantkę cykl 3 powiązanych tematycznie publikacji jako osiągnięcie naukowe „Ocena czynników wpływających na dobrostan psychiczny, jakość życia i rozwój specyficznych zaburzeń psychicznych u osób chorujących na cukrzycę typu 1 ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów stosujących zaawansowane technologie diabetologiczne”
- Dorobek naukowy, uwzględniając wkład w rozwój dyscypliny naukowej - w dziedzinie nauki medycznej i nauki o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne
- Osiągnięcia organizacyjne, dydaktyczne i popularyzujące naukę

1. Dane biograficzne

Dr n. med. Katarzyna Cyranka jest absolwentką Uniwersytetu Opolskiego, na którym w 2009 r. ukończyła studia magisterskie na Wydziale Teologicznym – specjalność nauki o rodzinie, a w 2011 roku kolejne studia magisterskie na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym – specjalność psychologia kliniczna, a na Wydziale Filologicznym – specjalność filologia angielska. W okresie studiów aktywnie udzielała się w studenckich kołach naukowych i uczestniczyła w projektach badawczych. Dwukrotnie otrzymała stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia.

Od 2012 roku pracuje w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 2020 roku jako adiunkt w Klinice Psychiatrii Dorosłych Katedry Psychiatrii UJCM, a od 2022 r. ponadto na stanowisku adiunkta w Ośrodku Zaawansowanych Technologii Diabetologicznych w Katedrze Chorób Metabolicznych UJCM.

Od 2012 r. jest również zatrudniona w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie, od 2019 jako specjalista psycholog kliniczny Poradni Psychologicznej dla Dorosłych, od 2022 roku jako jej kierownik. Równocześnie od 2019 roku jest kierownikiem zespołu psychodiabetologicznego dla osób z cukrzycą typu.

W 2015 roku obroniła w UJCM pracę doktorską pt.: „Zmiany w funkcjonowaniu osobowości w wyniku psychoterapii grupowej z elementami psychoterapii indywidualnej u osób z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości” uzyskując stopień naukowy doktora nauk medycznych.

Habilitantka ponadto ukończyła wiele kursów, szkoleń podnoszących jej kwalifikacje zawodowe i naukowe. Odbyla staże międzynarodowe, które skutkowały projektami oraz grantami naukowymi.

W 2021 r. została aktywnym członkiem międzynarodowego towarzystwa PsychoSocial Aspects of Diabetes (PSAD), w ramach którego aktywnie działa w grupie roboczej tworzącej międzynarodowe zalecenie dotyczące opieki psychologicznej dla pacjentów z cukrzycą przy współpracy z European Diabetes Association (EASD). W 2023 r. została powołana przez Zarząd Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego do Stworzenia Sekcji Psychodiabetologii PTD, której obecnie jest Przewodniczącą tej Sekcji. Ponadto jest członkiem Zarządu Głównego Central European Diabetes Association.

Ponadto od 2011 roku pełni funkcje redaktora zarządzającego czasopisma Archives of Psychiatry and Psychotherapy.

2. Ocena osiągnięcia naukowego zatytułowanego „Ocena czynników wpływających na dobrostan psychiczny, jakość życia i rozwój specyficznych zaburzeń psychicznych u osób chorujących na cukrzycę typu 1 ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów stosujących zaawansowane technologie diabetologiczne”

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego dr n. med. Katarzyna Cyranka przedstawiła cykl 3 prac oryginalnych, które zostały opublikowane w latach 2021- 2023. We wszystkich tych pracach wnioskodawczyni jest pierwszym i korespondencyjnym autorem. Udział Habilitantki w tych pracach obejmował opracowanie koncepcji i założeń pracy badawczej, bieżące badanie i ocenę kliniczną pacjentów, analizę retrospektywną danych klinicznych i biochemicznych pacjentów, interpretację wyników przeprowadzonych badań, przegląd piśmiennictwa, opracowanie manuskryptu i napisanie artykułów.

W skład osiągnięcia naukowego wchodzi następujące 3 prace oryginalne:

- **Cyranka Katarzyna, Dudek Dominika, Małecki Maciej, Matejko Bartłomiej, Klupa Tomasz.** Psychological Crisis Intervention for COVID-19 Lockdown Stress in Patients With Type 1 Diabetes Mellitus : Survey Study and Qualitative Analysis. JMIR Mental Health 2021 : Vol. 8, nr 6, Autor korespondencyjny: Katarzyna Cyranka. praca oryginalna **IF: 6.336; MEiN: 40.000; Kwartył wg JIF: Q2 (górny 40-ty percentyl)**
- **Cyranka Katarzyna, Matejko Bartłomiej, Chrobak Adrian, Dudek Dominika, Kieć-Wilk Beata, Cyganek Katarzyna, Witek Przemysław, Lushchik Maxim, Krzyżowska Sabina, Małecki Maciej Tadeusz, Klupa Tomasz.** Assessment of the spectrum of depression and bipolarity in patients with type 1 diabetes. Diabetes/Metabolism Research and Reviews 2023 : Vol. 39, nr 1, Autor korespondencyjny: Katarzyna Cyranka. Online First 2022-10-21 praca oryginalna. **IF: 8.000, MEiN: 100.000, Kwartył wg JIF: Q1**
- **Cyranka Katarzyna, Matejko Bartłomiej, Juza Anna, Kieć-Wilk Beata, Cohen Ohad, Małecki Maciej, Klupa Tomasz.** Quality of life in the course of one-year advance hybrid closed-loop system use in adults with type 1 diabetes previously naive to advance diabetes technology. Frontiers in Endocrinology. 2023 : Vol. 14, Autor korespondencyjny: Katarzyna Cyranka. praca oryginalna **IF: 5.200, MEiN: 100.000, Kwartył wg JIF: Q1**

Cukrzyca typu 1 to nadal nieuleczalna choroba, która wymaga, jak żadna inna, dużego udziału pacjenta w codziennym jej leczeniu. Wprowadzanie nowoczesnych technologii umożliwia coraz skuteczniejsze leczenie cukrzycy, ale równocześnie często wymaga większego lub innego niż dotychczas zaangażowania w terapię. Elementy te mają istotny wpływ na jakość życia pacjentów, stąd jednym z celów terapeutycznych jest zapewnienie osobom z cukrzycą jakości życia jak najbardziej zbliżonej do jakości osób zdrowych.

Wiele badań wykazało, że osoby z cukrzycą są bardziej narażone na problemy związane ze zdrowiem psychicznym w porównaniu z populacją ogólną. Głównie to depresja, zaburzenia odżywiania i stany lękowe. Ponadto występują zaburzenia związane bezpośrednio z cukrzycą diabetes distress, wypalenie - diabetes burnout, diabulimia, lęk przed hipoglikemią oraz zmęczenie nowymi technologiami, w tym „alarm fatigue”.

Przedmiotem badań dr. n. med. Katarzyny Cyranki było poszukiwanie czynników wpływających na dobrostan psychiczny, jakość życia i rozwój specyficznych zaburzeń psychicznych u osób z cukrzycą typu 1. W swoich pracach skupiła się głównie na pacjentach stosujących zaawansowane technologie diabetologiczne.

Badanie, którego wyniki opublikowano w manuskrypcie **“Psychological Crisis Intervention for COVID-19 Lockdown Stress in Patients With Type 1 Diabetes Mellitus : Survey Study and Qualitative Analysis”**, zostało przeprowadzone w czasie pandemii COVID-19.

Udział w badaniu zaproponowano 473 pacjentom z T1DM znajdujących się pod opieką przyklinicznej poradni diabetologicznej, do których została wysłana wiadomość e-mail z informacją o możliwości konsultacji on-line z psychologiem / psychiatrą, z załączonym zestawem testów psychologicznych. 59 osób przesłało kompletne kwestionariusze (CISS, STAI, PSS-10, GHQ), a 20 pacjentów zdecydowało się skorzystać ze wsparcia psychologicznego (grupa interwencyjna). W tej grupie zarówno poziom lęku, jak i stresu były istotnie statystycznie wyższe niż w grupie pacjentów, którzy nie zgłosili potrzeby wsparcia psychologicznego. W grupie interwencyjnej pacjenci znacznie częściej stosowali strategie radzenia sobie ze stresem skoncentrowane głównie na emocjach.

Habilitantka wykazała, że zaburzenia psychiczne, które ujawniły się w związku z czynnikiem spustowym, jakim była pandemia obejmowały zaburzenia odżywiania (diabulimia), depresję, zaburzenia lękowe, wskazując na problemy istniejące już wcześniej, a zidentyfikowane i nasilone w okresie pandemii. Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy

Habilitantka wskazała na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na osoby z T1DM w sytuacjach podwyższonego stresu czy kryzysu psychologicznego, bowiem kumulacja obciążeń związanych z cukrzycą i dodatkowych, nagłych stresorów zewnętrznych może być źródłem dekompensacji wymagającej interwencji psychologicznej lub psychiatrycznej. Autorka proponuje wdrożenie u tych pacjentów zaplanowanej i skoordynowanej, często długoterminowej opieki psychodiabetologicznej. Przeprowadzone przez dr n. med. K. Cyrankę badanie było jedyne na świecie, które nie tylko w sposób ilościowy, ale także jakościowy przedstawiło przeżycia emocjonalne osób z cukrzycą typu 1 w pierwszym, najtrudniejszym emocjonalnie etapie pandemii.

Celem drugiej pracy **“Assessment of the spectrum of depression and bipolarity in patients with type 1 diabetes”** była ocena częstości występowania zaburzeń psychicznych afektywnych oraz zakłóceń snu u osób z dobrze wyrównaną metabolicznie cukrzycą typu 1. W przeprowadzonych badaniach dr n. med. Katarzyna Cyranka wykazała, że również w takiej grupie pacjentów znacząco wyższy jest współczynnik występowania depresji, dwubiegunowości i zaburzeń snu niż w populacji ogólnej. Mimo zastosowania nowych technologii (pomp insulinowych) u dużej liczby pacjentów pojawiły się objawy zaburzeń afektywnych i zakłócenie jakości snu. Habilitantka odnosząc się do źródeł literaturowych uważa, że mechanizm rozwoju zaburzeń depresyjnych u pacjentów z cukrzycą może być związany z przeciążeniem emocjonalnym wynikającym z przewlekłym charakterem choroby i koniecznością dużego zaangażowania w terapię w celu uzyskania dobrego wyrównania metabolicznego cukrzycy (diabetes distress, diabetes burnout). Podkreśla równocześnie, że może mieć także podłoże biologiczne, związane z markerami stanu zapalnego. Dr n. med. Katarzyna Cyranka wykazała, że opieki psychologicznej/psychiatrycznej mogą wymagać nie tylko pacjenci mający problemy z wyrównaniem glikemii i związane z tym trudności emocjonalne, ale również osoby dobrze kontrolujące chorobę. Wykazała ponadto konieczność indywidualizacji metod leczenia w zależności od sposobu funkcjonowania pacjenta. Habilitantka zwraca także uwagę na rzadko analizowany problem jakości snu pacjentów z cukrzycą typu 1. Podkreśla, że pacjenci mogą doświadczać lęku przed nocną hipoglikemią, co skutkuje bardziej płytkim snem i/lub wybudzaniem się w nocy w celu kontroli glikemii. Autorka podkreśla, że paradoksalnie może to dotyczyć właśnie tych pacjentów, którzy są dobrze wyrównani i zaangażowani w swoje leczenie. Na podstawie swoich badań Habilitantka wskazuje, że w planowaniu opieki psychodiabetologicznej - należy uwzględnić nie tylko

pacjentów z niezadawalającą kontrolą metaboliczną cukrzycy, co wskazuje na konieczność ich wsparcia psychologicznego, ale także osoby dobrze radzące sobie z cukrzycą i nie ujawniające w sposób łatwo zauważalny zaburzeń emocjonalnych bądź psychicznych. Z tych powodów dr Cyranka podkreśla, że możliwość konsultacji psychologicznej powinna być stałą częścią zoptymalizowanej opieki psychodiabetologicznej.

Zastosowanie urządzeń do automatycznego podawania insuliny mogłoby rozwiązać wiele problemów związanych zarówno z kontrolą glikemii, jak i znaczącym zmniejszeniem ryzyka występowania hipoglikemii.

W związku z tym kolejna praca dr n. med. Katarzyny Cyranki „**Quality of life in the course of one-year advance hybrid closed-loop system use in adults with type 1 diabetes previously naive to advance diabetes technology**” dotyczyła oceny jakości życia, poziomu lęku i poczucia własnej skuteczności osób z cukrzycą typu 1 po zastosowaniu hybrydowej pętli zamkniętej, leczonych wcześniej wielokrotnymi wstrzyknięciami insuliny (MDI) i niestosujących wcześniej żadnych zaawansowanych technologii w leczeniu cukrzycy.

Habilitantka wykazała, że zastosowanie nowoczesnych technologii w leczeniu cukrzycy korzystnie oddziałuje na dobrostan psychiczny pacjentów z cukrzycą typu 1 niezależnie od interwencji psychologicznej. Znaczącą poprawę parametrów psychologicznych udało się uzyskać już po pierwszych trzech miesiącach badania i zmiana w jakości życia objęła szereg dodatkowych obszarów funkcjonowania pacjentów. Bardzo istotne było wykazanie, że u żadnego z pacjentów nie zanotowano pogorszenia jakości życia, wzrostu poziomu lęku czy obniżenia poczucia własnej skuteczności. Szczególnie jest to istotne, że badanie zostało przeprowadzone u osób z długim czasem trwania choroby, którzy jednocześnie nigdy wcześniej nie stosowali leczenia pompą insulinową czy ciągłego monitorowania glikemii, a zastosowanie systemu pętli zamkniętej związane było ze znaczącą modyfikacją codziennych przyzwyczajeń i kontroli cukrzycy w różnych obszarach życia. Habilitantka wraz ze współbadaczami wykazała, że pacjenci efektywnie i szybko przystosowali się do znaczącej zmiany w terapii, uzyskując równocześnie bardzo dużą poprawę jakości życia. W dyskusji dr Cyranka podkreśla, że umiejętne przedstawienie potencjalnych korzyści nowych technologii w otwartym dialogu z pacjentem może skłonić pacjenta do akceptacji nowych terapii, co przynosi nie tylko znaczącą poprawę wyrównania metabolicznego choroby, ale może też dać pacjentom szansę na lepszy dobrostan psychiczny w codziennym funkcjonowaniu.

Ponadto wnioski płynące z tego badania wspierają Zalecenia PTD, aby systemy automatycznego podawania insuliny były dostępne dla wszystkich pacjentów akceptujących tę metodę terapii.

Wyniki badań opublikowane przez dr n. med. Katarzynę Cyrankę są bardzo nowatorskie pod względem naukowym. Należy również podkreślić osiągnięcie kliniczne płynące z przeprowadzonych przez Habilitantkę badań, którym stało się zorganizowanie w ośrodku krakowskim zespołu opieki diabetologicznej z grupą psychoterapeutyczną z elementami pracy behawioralno-poznawczej, przygotowaną specjalnie dla pacjentów z cukrzycą typu 1 i zaburzeniami psychicznymi.

Habilitantka uzyskała zgodę wszystkich współautorów na wykorzystanie publikacji do przewodu habilitacyjnego. Wkład koncepcyjny włożony przez Habilitantkę w projektowanie badań, bezpośredni udział w wykonaniu badań, analizie wyników i opracowaniu manuskryptów jest zgodny z oświadczeniami współautorów. Analiza przedstawionego przez dr n. med. Katarzynę Cyranki cyklu prac wskazuje na dojrzałością naukową w projektowaniu eksperymentu, analizie wyników oraz opracowaniu manuskryptów. Łączna wartość wskaźnika oddziaływania IF dla prezentowanego cyklu prac wynosi 19.536, a sumaryczna punktacja wartość punktów MEiN wynosi 240,00. Silną stroną prezentowanego osiągnięcia jest opublikowanie prac w czasopismach o wysokim IF. Wszystkie opublikowane są w czasopismach o $IF > 5$.

3. Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej

Dr n. med. Katarzyna Cyranka jest współautorem kilku kolejnych prac również związanych z oceną wpływu stosowania zaawansowanych technologii w leczeniu cukrzycy typu 1 na stan kliniczny pacjentów z uwzględnieniem aspektów psychologicznych. Przedstawiono w nich wyniki badań przeprowadzonych w ramach dwóch **grantów międzynarodowych**, w których Habilitantka brała czynny udział: „Zmiana metody leczenia pacjentów z cukrzycą typu (T1D) z wielokrotnego wstrzykiwania insuliny (MDI) i samokontroli poziomu glukozy we krwi za pomocą glukometru (SMBG) bezpośrednio do systemu MiniMed TM 780G Advanced Hybrid Closed Loop (AHCL, Zaawansowana Hybrydowa Pompa Insulinowa Pętli Zamkniętej): ocena wpływu na kontrolę poziomu wyrównania metabolicznego i jakość życia” oraz „Zmiana metody leczenia pacjentów z cukrzycą typu 1 (T1D) w wieku powyżej 65 lat na leczenie za pomocą systemu MiniMed™ 780G Advanced Hybrid Closed Loop (AHCL, Zaawansowana

Hybrydowa Pompa Insulinowa Pętli Zamkniętej): wpływ na wyrównanie metaboliczne, jakość życia, parametry fizyczne, poznawcze i naczyniowe”.

Dr n. med. Katarzyna Cyranka jest kierownikiem kolejnego projektu z dotyczącego osób z cukrzycą - „MyDiaMate Polish - Study on the implementation of MyDiamaid” application for patients with diabetes in Poland”, grant firm Sanofi, Abbott. Ponadto jest polskim **koordynatorem międzynarodowego grantu** “Work on implementing a peer-group support system for university students (and also young adults in same age group if possible) with type 1 diabetes”

Habilitantka prowadziła również badania z zakresu psychosomatyki i relacji pomiędzy stanem somatycznym a parametrem psychicznymi. Podmiotem jej badań były zarówno osoby z cukrzycą, jak i pacjenci ze stanami nerwicowymi, prezentującymi objawy ze strony innych układów. Analizowała rolę psychoterapii, jej skuteczności i możliwości oddziaływania w kontekście psychosomatyki.

Kolejnym przedmiotem naukowych zainteresowań Habilitantki był problem depresji u osób starszych. Uczestniczyła ponadto w badaniach dotyczących roli komunikacji w medycynie, zarówno specjalisty, lekarza z pacjentem, jak i komunikacji w zespole leczącym, terapeutycznym oraz implementacji i ewaluacji psychologicznej narzędzi badawczych-diagnostycznych.

Habilitantka brała czynny udział w konferencjach międzynarodowych i krajowych, przedstawiając w formie ustnej i plakatowej ponad 100 doniesień zjazdowych. Była wykładownicą na konferencjach naukowych, w tym na Zjeździe Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego.

Była kierownikiem 3 projektów uczelnianych UJCM.

Odbyła 3 staże zagraniczne. **Pobyty w Amsterdam University Medical Center** zaowocował implementacją wysokospecjalistycznego modelu opieki psychodiabetologicznej w Polsce.

Jest członkiem wielu polskich i międzynarodowych towarzystw naukowych, m.in. od 2023 przewodniczącą Sekcji Psychodiabetologii Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego oraz członkiem zarządu CEDA Central European Diabetes Association

Od 2011 pełni funkcję Managing Editor czasopisma Archives of Psychiatry and Psychotherapy, a od 2023 r członkiem Rady Programowej Czasopisma Mój Pacjent Senior. Recenzowała 12 artykułów oryginalnych dla czasopisma Psychiatria Polska

Poza cyklem prac włączonych do osiągnięcia naukowego dr n. med. Katarzyna Cyranka jest autorem 46 pełnotekstowych publikacji o łącznym IF 77.428. Analiza dorobku naukowego wykazuje znaczny postęp w zakresie aktywności naukowej od czasu uzyskania stopnia doktora nauk medycznych. Dorobek naukowy Habilitantki z tego okresu to 28 prac pełnotekstowych, z czego w 9 publikacjach habilitantka jest pierwszym autorem, o łącznym IF 62,47. Ponadto jest współautorem prac poglądowych. Współczynnik Hirsha (dotyczący wszystkich publikacji) wynosi 9.

4. Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr n. med. Katarzyna Cyranka jest adiunktem w Klinice Psychiatrii Dorosłych Katedra Psychiatrii UJCM oraz w Ośrodku Zaawansowanych Technologii Diabetologicznych Katedry Chorób Metabolicznych UJCM. Ponadto jest koordynatorem zajęć z psychiatrii w Szkole Medycznej dla Obcokrajowców UJCM i od 2012 prowadzi zajęcia ze studentami medycyny ze Szkoły Medycznej dla Obcokrajowców UJCM,

Jest współautorem 7 rozdziałów w podręcznikach i monografiach m.in. „Obesitologia kliniczna”, „Geriatrya : wybrane zagadnienia”, „Psychiatria w medycynie”.

Wykładała na zajęciach w ramach Szkoły Pomowej Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego. Jest członkiem rady tej Szkoły.

W ramach działalności popularyzującej naukę Habilitantka publikowała artykuły poglądowe w czasopiśmie: Psychiatria Polska, Psychoterapia, Archives of Psychiatry and Psychotherapy.

Dr n. med. Katarzyna Cyranka od 2023 jest Przewodniczącą Sekcji Psychodiabetologii Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego. Zorganizowała Sesje tej Sekcji na kilku konferencjach krajowych, w których uczestniczą nie tylko psychologowie i psychiatry, ale także lekarze diabetologowie. Obecnie Sekcja Psychodiabetologii jest szybko rozwijającą się inicjatywą edukacyjną.

Wniosek końcowy

Po przedstawionych pracach oraz dokumentach złożonych przez dr n. med. Katarzynę Cyrankę uważam, że cykl prac przedstawiony jako osiągnięcie naukowe ma charakter

nowatorski, a dorobek publikacyjny jest imponujący. Jej publikacje mają znaczenie zarówno poznawcze, jak i praktyczne.

Wg mojej oceny dr n. med. Katarzyna Cyranka spełnia wymogi wynikające z zgodnie z art. 219 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie Wyższym i Nauce (z późniejszymi zmianami Dz. U. z 2023 r. poz. 742) wobec kandydatów do stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Przedkładam komisji habilitacyjnej Rady Dyscyplin Nauki Medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie wniosek o dopuszczenie dr n. med. Katarzyny Cyranki do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.